

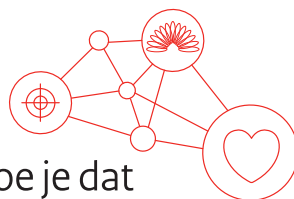
AFWEGINGSKADER

Smartcitytoepassingen in de openbare ruimte

City Deal

Een slimme stad, zo doe je dat

I De aanleiding

In de digitaliserende en technologiserende stad worden via sensors en camera's data verzameld. Die data worden gebruikt om de stad of het dorp te besturen en efficiënter te maken of door private ondernemingen voor hun bedrijfsdoelstellingen. Het geheel van het verzamelen, verwerken en gebruiken van deze gegevens noemen we smartcitytechnologie.

Voorbeelden hiervan zijn slimme lantaarnpalen die de kleur en lichtsterkte aanpassen om bezoekersstromen te reguleren, verkeerssystemen met camera's die het verkeer reguleren om opstoppingen te voorkomen of camera's of sensoren die bezoekers via een app naar parkeerplaatsen leiden.

Het spreekt voor zich dat het gebruikmaken van dergelijke technische toepassingen talloze voordelen biedt om de stad leefbaarder en duurzamer te maken. Tegelijkertijd kan het constant vergaren van data en het beslissen op basis van een interpretatie van die data ook negatieve effecten hebben, bijvoorbeeld omdat onze privacy of autonomie in het gedrang komt of omdat op basis van onjuiste interpretaties onjuiste beslissingen worden genomen.

Waarden, wetten en regelgeving

Het Rathenau Instituut heeft in het rapport 'Opwaarderen' zeven waarden geïdentificeerd die in het gedrang kunnen komen bij het gebruik van smartcitytechnologie. Deze waarden zijn:

- privacy (in hoeverre je controle kunt houden over de datastromen met allerlei persoonlijke gegevens die ontstaan in het IoT, met of zonder toestemming van het individu)
- autonomie (de mate waarin iemand wordt beïnvloed en de mate waarin transparant is dat sprake is van beïnvloeding)
- veiligheid (de mogelijkheid die digitalisering biedt om systemen veiliger in te richten, zoals informatieveiligheid, cyberveiligheid, maar ook fysieke veiligheid)
- controle over technologie (dit omvat zowel het hebben van begrip van de technologie als het hebben van grip op de technologie)
- menselijke waardigheid (hieronder wordt zowel het recht op imperfectieruimte als het recht op menselijk contact verstaan)
- rechtvaardigheid (in overeenstemming met de wet, niet discriminerend)
- machtsevenwicht (in hoeverre heb je een keus om mee te doen met de digitalisering of je eraan te onttrekken).

Anita Nijboer (partner SIX Advocaten) heeft in het boek 'Smart & Leefbaar – Belangen borgen in de digitaliserende gemeente' (gratis te downloaden via <https://future-city.nl/smartenleefbaar>) voor deze zeven waarden onderzocht welke wetgeving er op dat moment bestond om ervoor te zorgen dat die waarden niet in het gedrang zouden komen.

Uit dit onderzoek bleek dat afgezien van specifieke wetgeving op het gebied van privacy en veiligheid de regelgeving op dit punt beperkt is.

Er bestaan uitsluitend algemene mensenrechten die onder meer in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en de grondwet zijn vastgelegd. Te denken valt aan het recht op privacy, vrijheid van meningsuiting en het verbod op discriminatie. Een specifieke vertaling naar de smartcitytoepassingen was nog niet gemaakt, noch op Europees niveau noch op rijksniveau.

Zij heeft daarom onderzocht of gemeenten zelf de bevoegdheid hebben op een bepaald punt regelgeving op te stellen vanuit de gedachte dat veel van deze toepassingen, zoals slimme lantaarnpalen en sensoren, primair bij een gemeente worden 'aangeboden' of zelfs in een gemeente geplaatst zonder verder overleg met de gemeente.

De conclusie was dat als over een onderwerp geen hogere regelgeving is en het onderwerp de 'gemeentelijke huishouding' aangaat, de gemeenteraad er in een verordening regels over mag stellen. Dit laatste houdt in dat een gemeentelijke verordening slechts onderwerpen mag regelen die het gemeentelijk belang aangaan. Dit houdt in dat de regels uitsluitend binnen de gemeentegrenzen mogen gelden en dat sprake moet zijn van een gemeentelijk openbaar belang, zoals openbare orde, veiligheid, hinder en de volksgezondheid. Daarnaast mag de verordening niet in strijd zijn met Europese of nationale wetgeving of een onderwerp behandelen dat bij uitsluiting op rijksniveau geregeld moet worden.

Na invoering van de Omgevingswet kunnen ook zaken in een omgevingsplan worden geregeld. Hiervoor gelden dezelfde criteria als bij een gemeentelijke verordening. Echter, in plaats van het criterium dat de regeling de gemeentelijke huishouding moet aangaan, geldt voor opname in een omgevingsplan dat voldaan moet worden aan het belang van de fysieke leefomgeving in de betreffende gemeente. Het belang van de openbare orde valt hier niet onder.

II Modelverordening Smartcitytechnologie

Om te laten zien hoe een gemeente regelgeving kan maken op dit vlak en waar de mogelijkheden en beperkingen zitten bij regelgeving op gemeentelijk niveau, heeft Anita Nijboer een modelverordening opgesteld. Het doel van deze modelverordening was om de discussie verder te helpen, beter inzichtelijk te maken wat een gemeente zelf zou kunnen regelen en wat niet.

Voordat de verordening is opgesteld, zijn de volgende aspecten geïventariseerd

- welke vormen van digitalisering zijn er;
- welke toepassingen worden op dit moment gebruikt in de smart city;
- met welk doel worden de smartcitytoepassingen gebruikt;
- welke ongewenste neveneffecten kan dit gebruik hebben, getal op de door het Rathenau instituut geïdentificeerde waarden.

Aan de hand daarvan is de verordening opgesteld met als doel een vergunningensysteem te creëren waarmee de ongewenste neveneffecten van de smart city konden worden bestreden.

Het toepassingsgebied van de verordening is beperkt door deze in te kaderen tot smartcitytoepassingen die fysiek binnen een gemeente worden geplaatst in de openbare ruimte of die vanaf

privégrond invloed hebben op de openbare ruimte. Het gaat daarbij dus om fysieke dragers die in/bij de openbare ruimte worden geplaatst waarmee je iets meet/data genereert of waarmee je gedrag stuurt. Dit kunnen sensoren zijn maar ook camera's of billboards of lantaarnpalen met daarin meetapparatuur of camera's.

Vervolgens is beoordeeld welke mate van bescherming gewenst zou zijn. Uitgegaan is van een vorm van regulering waarbij een tamelijk grote discretionaire bevoegdheid (beslisruimte) bestaat bij het college van burgemeester en wethouders. Daarnaast is uitgegaan van een grote mate van autonomie van burgers.

In de verordening is een vergunningstelsel opgenomen waarbij bepaalde criteria dienen te worden beoordeeld op grond waarvan een vergunning kan worden verleend of geweigerd. Deze criteria kunnen indien gewenst worden aangevuld. De belangrijkste onderdelen van de verordening zijn de artikelen waarin staat waaraan een aanvraag in ieder geval moet voldoen (artikel 6) en de criteria waaraan getoetst moet worden (artikel 7).

Het doel van de verordening en van deze criteria is dat de technologie gebruikt kan worden terwijl het zo min mogelijk inbreuk maakt op de waarden die ons beogen te beschermen en dat voor iedereen dezelfde regels gelden.

III City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat': van modelverordening naar afwegingskader

Op 13 mei 2020 is de City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat' van start gegaan. Met verschillende overheden (gemeenten, provincies, ministeries), bedrijven, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen wordt in deze city deal gewerkt aan instrumenten voor de smart city.

In de City Deal wordt onderzocht hoe digitalisering en technologisering onze steden, regio's en dorpen veranderen en welke tools we nodig hebben om dat op een zo goed mogelijke manier te laten verlopen. Het doel is om de leefbaarheid in onze steden kunnen vergroten en onze democratische waarden kunnen borgen.

De Modelverordening voor smartcitytoepassingen is één van de instrumenten die in de City Deal verder wordt ontwikkeld.

In de City Deal is de verordening via een 'botsproef' (praktijkproef) getest door de gemeenten Rotterdam en Helmond, samen met het Kadaster. Via een casusgerichte proef, hebben we aan de hand van bestaande voorbeelden uit de praktijk getest of de verordening werkbaar is en of de verordening aan het beoogde doel beantwoordt.

Eerst zijn gezamenlijk twee concrete casus/smartcitytoepassingen geïdentificeerd die daadwerkelijk beoogd zijn om in respectievelijk de gemeente Rotterdam en Helmond te plaatsen en die geschikt zijn om de test mee uit te voeren. Vervolgens hebben we aan de hand van de modelverordening een aanvraagformulier opgesteld. Dit formulier hebben we laten invullen door de bedrijven die de smartcitytoepassingen aanbieden. Dit resulteerde in diverse aanpassingen van het formulier en in diverse aanpassingen van

artikel 6 van de modelverordening (welke informatie moet de aanvraag bevatten om een goede beoordeling te kunnen maken). Vervolgens hebben we aan de hand van de beoordelingscriteria beoordeeld of de criteria uit de verordening volledig, helder en werkbaar zijn. Is aan de hand van de criteria een goede beoordeling te maken van de toepassing? Dit heeft geresulteerd in aanpassing en toevoeging van een aantal criteria.

Meer fundamenteel was echter de constatering van de gemeenten dat op dit moment met het instrument van een verordening met daarin opgenomen een vergunningstelsel te ver op de troepen wordt vooruitgelopen. De smartcitytoepassingen die tot nu toe in de gemeente worden geplaatst, worden met name in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente geplaatst zodat een vergunningstelsel er vooralsnog in zou resulteren dat gemeenten een vergunningstelsel in het leven zouden roepen om zichzelf vergunningen te verstrekken. Wel bleek behoefte aan een afwegingskader zodat gemeenten (en ook andere overheden) de beoogde smartcitytoepassing op een goede en deugdelijke manier kunnen beoordelen voordat overgegaan wordt tot plaatsing daarvan. De beoordeling kan dan tot uitkomst hebben dat de toepassing wel of niet ingezet wordt of dat aanpassing worden doorgevoerd voorafgaande aan de ingebruikname

Om deze reden is de modelverordening nu herschreven tot een afwegingskader. Als bijlage bij dit afwegingskader is nog wel de modelverordening gevoegd, voor het geval op enig moment er toch behoefte komt om meer grip te houden op het plaatsen van toepassingen door derden.

IV Volgende stap: geschiktheidstoets

De volgende stap in de City Deal is dat het afwegingskader wordt getoetst door meer partijen: gemeenten maar ook provincie en bedrijven om te beoordelen of het afwegingskader inderdaad geschikt is om de toepassing van smartcity-technologie te beoordelen.

V Vervolg

Gedurende het ontwikkeltraject van dit afwegingskader in de City Deal zijn tal van vragen op tafel gekomen over de governance rondom de toepassing van het afwegingskader. Bijvoorbeeld de organisatie van expertise en proces van vergunningverlening en toezicht en handhaving hierop. De werkgroep heeft de volgende aanbevelingen:

- Laat het afwegingskader vaststellen door het college van B&W;
- Maak het afwegingskader zo generiek mogelijk, zodat het kader nog steeds van toepassing kan zijn, ook als technologie verandert. Met de disclaimer dat we nu nog niet weten welke mogelijkheden technologie in de toekomst gaat bieden, evalueer daarom steeds of het afwegingskader nog relevant is;
- Omdat elke gemeentelijke organisatie anders is ingericht, betrek daarom tenminste de volgende afdelingen: de afdeling waar slimme stad is belegd, afdeling vergunningen en de juridische afdeling.

De werkgroep heeft zich in eerste instantie gericht op de inhoud van het afwegingskader. De overige vragen zijn geïnventariseerd voor nadere uitwerking. Deze vragen zijn opgenomen in de bijlage. Advies is om deze in een volgende fase te beantwoorden.

In het vervolg op de City Deal gaan we het afwegingskader evalueren naar aanleiding van het gebruik in de praktijk. We zijn op zoek naar gemeenten, bedrijven en andere overheden die met het afwegingskader willen experimenteren zodat we met de bevindingen het afwegingskader verder kunnen verbeteren.

VI Inspiratie

Voor dit document hebben we onder andere inspiratie opgedaan bij en gebruik gemaakt van de volgende documenten:

- Modelverordening Smart City <https://future-city.nl/modelverordening/>, A. M. Nijboer (2019)
- Afwegingskader Sensordata en privacy <https://dutchmobilityinnovations.com/spaces/1251/toolbox-slimme-stad/articles/smart-governance/45982/afwegingskader-sensordata-en-privacy>, werkgroep City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat' (2022)
- Stappenplan voor maatschappelijk meerwaarde van sensoren <https://dutchmobilityinnovations.com/spaces/1251/toolbox-slimme-stad/articles/smart-governance/42433/stappenplan-voor-maatschappelijke-meerwaarde-van-sensoren>, Provincie Noord-Brabant (2021)
- Afwegingskader voor sensoren, data-toepassingen en AI <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Agenda/Document/3f99f015-528c-4e8e-b314-e2doe4dobo7e?documentId=5d-d5c05a-f3fd-4488-8beb-27f3f7ae464a&agendaItemId=-7be8d85c-cdc6-438e-aafe-abdb5c6df8of> gemeente Rotterdam (2022)

VII Verantwoording

Aan dit afwegingskader hebben de volgende partners gewerkt: SIX Advocaten, gemeente Helmond, gemeente Rotterdam en Kadaster.

AFWEGINGSKADER

Smartcitytoepassingen in de openbare ruimte

I Definities

In dit afwegingskader wordt verstaan onder:

- a. Algoritmen: een eindige reeks instructies om vanuit een gegeven begintoestand het daarbij behorende doel te bereiken.
- b. Biometrie: het vaststellen van meetbare eigenschappen van levende wezens, zoals leeftijd en raciale kenmerken.
- c. Data: gegevens of gegevensverzameling.
- d. Internet of Things: het (tijdelijk) verbinden van apparaten/objekten met internet om gegevens te kunnen uitwisselen en om objecten/apparaten te laten communiceren met elkaar.
- e. Kunstmatige intelligentie: systemen (machines, apparaten en software) die externe gegevens kunnen interpreteren en hiervan leren om problemen op te lossen en/of beslissingen te nemen.
- f. Openbare ruimte: de ruimte die voor eenieder toegankelijk is. Hieronder vallen ook voor publiek toegankelijke binnenruimten.
- g. Robot: programmeerbare machine die informatie verwerkt en verschillende fysieke taken uit kan voeren.
- h. Robotica: het gebruik van robots.
- i. Sensor: een kunstmatig zintuig dat wordt ingezet of kan worden ingezet om waarnemingen te doen en deze digitaal te verwerken of te laten verwerken.
- j. Smartcitytechnologie: de technologie die wordt gebruikt om te meten, monitoren of sturen c.q. beïnvloeden en waarmee data worden gegenereerd. Hieronder valt in ieder geval technologie die gebruik maakt van camera's, Internet of Things, kunstmatige intelligentie, algoritmen, robotica, sensortechnologie en biometrie.
- k. Telcamera's : camera's die uitsluitend het aantal personen en hun postuur meten.
- l. Wifitracking: een systeem dat een MAC-adres meet (een uniek identificatienummer van een mobiel apparaat).

II Toepassingsbereik afwegingskader

Dit afwegingskader wordt gebruikt bij de beoordeling van de wenselijkheid van het gebruik van specifieke smartcitytoepassingen in de openbare ruimte dan wel, voor zover de technologie op privégebied wordt geplaatst, voor smartcitytoepassingen die data genereren uit de openbare ruimte en/of de openbare ruimte daarmee beïnvloeden.

Toelichting: gedacht kan worden aan een camera die in privégebied staat maar gericht is op de openbare weg.

III Uitgangspunten

Dit afwegingskader heeft tot doel ervoor te zorgen dat het gebruik van smartcitytechnologie aansluit op Europese en landelijke regelgeving, waaronder maar niet uitsluitend de regels zoals vastgelegd in de AVG en de e-privacyverordening , veilig en niet-discriminerend is, en zo min mogelijk inbreuk maakt op de privacy en autonomie van de bewoners en bezoekers van de gemeente.

IV Benodigde informatie

Om de wenselijkheid van de specifieke smartcitytechnologie te kunnen beoordelen moet voldoende informatie beschikbaar zijn om te kunnen beoordelen of het plaatsen van de technologie, mede gelet op het daarmee te bereiken doel, nuttig en gewenst is. In ieder geval dient de volgende informatie te worden verstrekt c.q. beschikbaar te zijn.

- a. naam, adres en telefoonnummer van de leverancier;
- b. de locatie(s) waar de technologie wordt geplaatst;
- c. het type technologie dat wordt gebruikt;
- d. welke data worden gegenereerd (weergeven op object- en attribuutniveau). Voorbeeld: bij het vastleggen van persoonsgegevens is de persoon het object, terwijl het attribuut geslacht, leeftijd, lengte etc. is;
- e. met wie de data worden gedeeld;
- f. of (ook) persoonsgegevens worden gegenereerd. Indien het antwoord nee is, is belangrijk toe te lichten op grond waarvan de gegevens niet gekwalificeerd worden als persoonsgegevens. Als het antwoord 'ja' is dient een DPIA te worden uitgevoerd of moet worden toegelicht op welke wijze wordt geborgd dat aan de AVG wordt voldaan;
- g. of deze data worden gekoppeld met andere data? Als het antwoord 'ja' is dient te worden vermeld met welke data de data worden gekoppeld en op welke manier dat gebeurt. Let op: het gaat om alle data, niet alleen om persoonsgegevens.
- h. met welk doel/ welke doelen worden de data gegenereerd? Benoem alle doelen en maak indien mogelijk onderscheid tussen hoofd- en subdoelen;
- i. of mogelijk wordt gemaakt dat de data ook voor een ander doel kunnen worden gebruikt. Als het antwoord 'ja' is dient (zo mogelijk) te worden vermeld voor welk doel/ welke doelen de data nog meer kunnen worden gebruikt;
- j. in hoeverre de gegenereerde data open ter beschikking worden gesteld;
- k. of de gegenereerde data met andere partijen worden gedeeld. Als het antwoord 'ja' is dient te worden vermeld met welke partij(en) de data worden gedeeld en voor welk doel;
- l. op welke wijze worden de gegenereerde data worden opgeslagen;
- m. of en op welke wijze de gegenereerde data worden beveiligd.

Toelichting: De gevraagde gegevens hebben tot doel om een goede beoordeling te kunnen maken of aan wettelijke voorschriften wordt voldaan, zoals privacyregelgeving en regelgeving met betrekking tot de beveiliging van informatie, en of aan criteria wordt voldaan. Sommige informatie dient beveiligd te worden, bijvoorbeeld omdat het gaat om persoonsgegevens, omdat er auteursrecht op rust, het gaat om vertrouwelijke bedrijfs(fabricage)gegevens of om gegevens die uit het oogpunt van veiligheid vertrouwelijk moeten blijven. De beveiliging van deze gegevens dient in dat kader adequaat te zijn. Andere gegevens kunnen open worden gedeeld. Bij dit laatste is het wel goed om, voor zover mogelijk, te beoordelen of door het koppelen van verschillende data wellicht een situatie ontstaat die onwenselijk is, bijvoorbeeld met het oog op privacy of veiligheid. Vandaar dat ook de vragen genoemd in sub e tot en met j worden gesteld.

V Toetsingscriteria

Het gebruik van smartcitytechnologie in de openbare ruimte wordt in ieder geval aan de hand van de volgende criteria afgewogen.

- a. Het gebruik van de smartcitytechnologie en de doelstellingen die met het gebruik van deze technologie worden beoogd, worden afgewogen tegen belangen van duurzaamheid, milieu, veiligheid, openbare orde, leefbaarheid (waaronder ook het waarborgen van autonomie van burgers en de menselijke waardigheid valt), het voorkomen van hinder en de menselijke gezondheid.
- b. Het gebruik van de smartcitytechnologie is in overeenstemming met Europese en nationale wetgeving en grondrechten, zoals rechtvaardigheid en het discriminatieverbod, alsmede maar niet uitsluitend de wetgeving inzake persoonsgegevens en opendataverkeer bij niet-persoonsgebonden data. Dit betekent in ieder geval dat indien de wet dit vereist een DPIA (privacy) dan wel een risicobenadering conform EU-verordening (voor AI) wordt gemaakt.
- c. Het gebruik van smartcitytechnologie voldoet aan subsidiariteit en proportionaliteit, wat inhoudt dat het toepassen van de technologie de beste manier is om het doel te bereiken, de minst invasieve methode wordt gebruikt om het beoogde doel te bereiken.
- d. Bij het gebruik van smartcitytechnologie worden uitsluitend persoonsgegevens gegenereerd of anderszins verwerkt voor zover dit nodig is voor het beoogde doel.
- e. De toegang tot data die niet open kunnen zijn vanwege onder meer privacy, veiligheid of anderszins dienen op adequate wijze te worden beveiligd.
- f. Het bewerken/muteren van data dient in alle gevallen op adequate wijze te worden beveiligd.
- g. Updates (functionele wijzigingen) moeten gemeld worden door leverancier, inclusief informatie over wat de update doet. Aan de hand hiervan dient zo nodig deze nieuwe update aan criterium a tot en met f te worden getoetst.
- h. Indien de data worden gekoppeld aan andere data en/of wanneer de data kunnen worden gebruikt voor een ander doel dan het oorspronkelijke doel, dient voor dit verdere gebruik aan de criteria onder a tot en met g te worden getoetst. Hetzelfde geldt wanneer de locatie, het type sensor of gebruikte software, of de rollen en verantwoordelijkheden wijzigen.

Toelichting: bij onderdeel a kan als voorbeeld worden genoemd smartcity-technologie die wordt ingezet om personen of verkeer via een bepaalde route door de gemeente te leiden, mag uitsluitend worden gebruikt ten behoeve van doelstellingen die te maken hebben met verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming, leefbaarheid, veiligheid, milieu, het voorkomen van hinder en openbare orde. Bij onderdeel b kan als voorbeeld worden genoemd dat het gebruik van smartcitytechnologie en het gebruik van data voortvloeiend uit deze technologie niet discriminerend mag zijn. Bij onderdeel c en d kan als voorbeeld worden genoemd dat als een doelstelling kan worden behaald door middel van telcamera's of door gewone camera's voor telcamera's wordt gekozen omdat met deze laatste geen privacygevoelige informatie wordt verwerkt.

VI Verantwoordelijkheden

Voor iedere smartcitytoepassing is een gemeentelijk aanspreekpunt (op afdelingsniveau) die de beoordeling uitvoert en toeziet op het gebruik van de toepassing volgens deze toetsingscriteria.

VII Register

Vanwege het belang van transparantie houdt het college van burgemeester en wethouders een register bij waarin wordt opgenomen op welke locatie smartcitytechnologie wordt toegepast, welke data worden gegenereerd en met welk doel dat gebeurt. Op deze wijze kunnen bewoners en bezoekers van een gemeente achterhalen welke data worden ingewonnen en daarover desgewenst contact opnemen met de gemeente.

Bijlage

De Modelverordening

Deze modelverordening smartcitytoepassingen in de openbare ruimte is opgesteld door Anita Nijboer, partner bij SIX Advocaten. De verordening is als Worddocument te downloaden op www.future-city.nl/modelverordening.

AUTEUR: ANITA NIJBOER (SIX ADVOCATEN)

Modelverordening smartcitytoepassingen in de openbare ruimte

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Algoritmen: een eendige reeks instructies om vanuit een gegeven begintoestand het daarbij behorende doel te bereiken. _____
- b. Biometrie: het vaststellen van meetbare eigenschappen van levende wezens, zoals leeftijd en raciale kenmerken.³⁹ _____
- c. Data: gegevens of gegevensverzameling. _____
- d. Internet of Things: het (tijdelijk) verbinden van apparaten/objecten met internet om gegevens te kunnen uitwisselen en om objecten/apparaten te laten communiceren met elkaar.⁴⁰ _____
- e. Kunstmatige intelligentie: systemen (machines, apparaten en software) die externe gegevens kunnen interpreteren en hiervan leren om problemen op te lossen en/of beslissingen te nemen.⁴¹ _____
- f. Openbare ruimte: de ruimte die voor een ieder toegankelijk is. Hieronder vallen ook voor publiek toegankelijke overheidsgebouwen. _____
- g. Robot: programmeerbare machine die informatie verwerkt en verschillende fysieke taken uit kan voeren. _____
- h. Robotica: het gebruik van robots. _____
- i. Sensortechnologie: de technologie die gebruikmaakt van instrumenten die iets kunnen waarnemen, die als het ware als oog en als oor kunnen fungeren en op die waarneming kunnen reageren.⁴² _____
- j. Smartcitytechnologie: de technologie die wordt gebruikt om te meten, monitoren of sturen c.q. beïnvloeden en waarmee data worden gegenereerd. Hieronder valt in ieder geval technologie die gebruik maakt van camera's, Internet of Things, kunstmatige intelligentie, algoritmen, robotica, sensortechnologie en biometrie. _____
- k. Telcamera's: camera's die uitsluitend het aantal personen en hun postuur meten.⁴³ _____
- l. Wifitracking: een systeem dat een MAC-adres meet (een uniek identificatienummer van een mobiel apparaat).⁴⁴ _____

Artikel 2. Toepassingsbereik verordening

Deze verordening heeft uitsluitend betrekking op smartcitytechnologie die binnen de gemeente wordt geplaatst in de openbare ruimte dan wel, voor zover de technologie op privégebied wordt geplaatst, gegevens genereert uit de openbare ruimte of de openbare ruimte beïnvloedt. _____

Toelichting: gedacht kan worden aan een camera die in privégebied staat maar gericht is op de openbare weg. _____

Artikel 3. Uitgangspunten

Deze verordening heeft tot doel ervoor te zorgen dat het gebruik van smartcitytechnologie binnen de gemeente duurzaam, veilig en niet-discriminerend is, overeenstemt met de regels van privacy [bedoel je privacy of persoonlijke levenssfeer] zoals vastgelegd in de AVG⁴⁵ en de e-privacyverordening⁴⁶ en zo min mogelijk inbreuk maakt op de privacy en autonomie van de bewoners en bezoekers van de gemeente. _____

Artikel 4. Vergunning

1. Voorafgaand aan het plaatsen van smartcitytechnologie in de openbare ruimte dient een vergunning te worden verkregen van het college van burgemeester en wethouders _____
2. Voorafgaand aan het plaatsen van smartcitytechnologie buiten de openbare ruimte, dient eveneens een vergunning te worden verkregen van het college van burgemeester en wethouders in het geval met de betreffende technologie data worden gegenereerd uit de openbare ruimte of de smartcitytechnologie de openbare ruimte beïnvloedt. _____

Artikel 5. Criteria vergunningverlening

1. Een vergunning kan uitsluitend worden verleend indien voldaan is aan de toetsingscriteria genoemd in artikel 7 van deze verordening en de weigeringsgronden genoemd in artikel 8 van deze verordening niet aan de orde zijn. _____
2. Het college van burgemeester en wethouders kan voorschriften verbinden aan de vergunning in het belang van duurzaamheid, leefbaarheid (waaronder ook de autonomie van burgers valt) milieu, veiligheid, openbare orde, het voorkomen van hinder en de menselijke gezondheid. _____
3. Daarnaast kan het college van burgemeester en wethouders voorschriften verbinden aan de vergunning om te waarborgen dat voldaan wordt aan wettelijke voorschriften. _____

Opmerking: de beoordeling of een vergunning kan worden verleend zou mijns inziens moeten gebeuren door een gespecialiseerd IT-team gecombineerd met juristen, net zoals nu bijvoorbeeld omgevingsvergunningen voor de bouw worden getoetst door bouwplantoetsers en omgevingsvergunningen milieu door de omgevingsdienst worden getoetst door een team dat gespecialiseerd is in milieuregelgeving en milieueisen. De toetsing zou ook kunnen worden gedaan door een afzonderlijke dienst die wordt opgericht om voor verschillende gemeenten in een regio deze toets uit te voeren. Voor zover het gaat om privacygevoelige informatie zou daarnaast ook een systeem in het leven kunnen worden geroepen dat advies kan of moet inwinnen bij de Autoriteit Persoonsgegevens. _____

Artikel 6. Aanvraag

1. De aanvraag om vergunning moet voldoende informatie bevatten om te kunnen beoordelen of aan de toetsingscriteria van artikel 7 en de weigeringsgronden van artikel 8 van deze verordening wordt voldaan. _____
2. In ieder geval bevat de aanvraag de volgende informatie: _____
  - a. naam, adres en telefoonnummer van de aanvrager; _____
  - b. de locatie(s) waar de technologie wordt geplaatst; _____
  - c. het type technologie dat wordt gebruikt; _____
  - d. welke data worden gegenereerd; _____
  - e. of (ook) persoonsgegevens worden gegenereerd en zo ja op welke wijze wordt geborgd dat aan de wettelijke eisen wordt voldaan; _____
  - f. of deze data worden gekoppeld met andere data en zo ja, met welke data; _____

- g. met welk doel de data worden gegenereerd; _____
- h. of mogelijk wordt gemaakt dat de data ook voor een ander doel kunnen worden gebruikt; _____
- i. in hoeverre de gegenereerde data open ter beschikking worden gesteld; _____
- j. of de gegenereerde data met andere partijen worden gedeeld; _____
- k. op welke wijze de gegenereerde data worden opgeslagen; _____
- l. of en op welke wijze de gegenereerde data worden beveiligd. _____

Toelichting: de gevraagde gegevens hebben tot doel om een goede beoordeling te kunnen maken of aan wettelijke voorschriften wordt voldaan, zoals privacyregelgeving en regelgeving met betrekking tot de beveiliging van informatie, en of aan de weigeringsgronden/criteria wordt voldaan. Sommige informatie dient beveiligd te worden, bijvoorbeeld omdat het gaat om persoonsgegevens, omdat er auteursrecht op rust, het gaat om vertrouwelijke bedrijfs(fabricage) gegevens of om gegevens die uit het oogpunt van veiligheid vertrouwelijk moeten blijven. De beveiliging van deze gegevens dient in dat kader adequaat te zijn. Andere gegevens kunnen open worden gedeeld. Bij dit laatste is het wel goed om, voor zover mogelijk, te beoordelen of door het koppelen van verschillende data wellicht een situatie ontstaat die onwenselijk is, bijvoorbeeld met het oog op privacy of veiligheid. Vandaar dat ook de vragen genoemd in sub e tot en met j worden gesteld. _____

Artikel 7. Toetsingscriteria

Het college van burgemeester en wethouders beoordeelt de aanvraag in ieder geval aan de hand van de volgende criteria. _____

- a. Het gebruik van de smartcitytechnologie en de doelstellingen die met het gebruik worden beoogd, doen geen afbreuk aan belangen van duurzaamheid, milieu, veiligheid, openbare orde, leefbaarheid (waaronder ook het waarborgen van autonomie van burgers valt), het voorkomen van hinder en de menselijke gezondheid. _____
- b. Het gebruik van de smartcitytechnologie is in overeenstemming met Europese en nationale wetgeving, waaronder niet uitsluitend de wetgeving inzake persoonsgegevens en opendataverkeer bij niet-persoonsgebonden data. _____
- c. Het gebruik van smartcitytechnologie is evenredig en proportioneel, wat onder meer inhoudt dat de minst invasieve methode wordt gebruikt om het beoogde doel te bereiken. _____
- d. Bij het gebruik van smartcitytechnologie worden uitsluitend persoonsgegevens gegenereerd of anderszins verwerkt voor zover dit nodig is voor het beoogde doel. _____
- e. Smartcitytechnologie die wordt ingezet om personen of verkeer via een bepaalde route door de gemeente te leiden, mag uitsluitend worden gebruikt ten behoeve van doelstellingen die te maken hebben met verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming, leefbaarheid, veiligheid, milieu, het voorkomen van hinder en openbare orde. _____
- f. Data die niet open kunnen zijn vanwege onder meer privacy, veiligheid of anderszins dienen op adequate wijze te worden beveiligd. _____
- g. Gebruik van smartcitytechnologie en het gebruik van data voortvloeiend uit deze technologie mag niet discriminerend zijn. _____
- h. Het gebruik van smartcitytechnologie mag uitsluitend inbreuk maken op de autonomie van burgers indien dat evenredig is in verhouding tot een van de belangen genoemd in onderdeel a.
- i. Indien de data worden gekoppeld aan andere data en/of wanneer de data kunnen worden gebruikt voor een ander doel dan het oorspronkelijke doel, dient voor dit verdere gebruik aan de criteria onder a tot en met h te worden voldaan. _____

Toelichting: bij onderdeel c en d kan als voorbeeld worden genoemd dat als een doelstelling kan worden behaald door middel van telcamera's of door wifitracking, voor telcamera's wordt gekozen omdat met dit laatste geen privacygevoelige informatie wordt verwerkt. _____ Met onderdeel e wordt beoogd ervoor te zorgen dat de technologie niet wordt gebruikt om dergelijke technologie te gebruiken met het oog op commerciële doeleinden, zoals het leiden van personen naar of via bepaalde winkels of restaurants. _____ Bij onderdeel h kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het laten rijden via één bepaalde route uit

oogpunt van een goede doorstroming of het laten horen van een bepaald geluid om hangjongeren te weren. _____

Artikel 8. Weigeringsgronden

1. Het college weigert de vergunning indien ook na het stellen van voorschriften niet kan worden voldaan aan de toetsingscriteria genoemd in artikel 7 aanhef onder b, d, f en g en i. ____
2. Het college kan de vergunning weigeren indien ook na het stellen van voorschriften niet kan worden voldaan aan artikel 7 aanhef a, c, e, h. _____

Artikel 9. Het stellen van nadere voorschriften aan de vergunning

Het college kan nadere voorschriften verbinden aan de vergunning indien dat nodig is om te kunnen voldoen aan de criteria genoemd in artikel 7. _____

Artikel 10. Wijzigen of intrekken vergunning⁴⁷

1. Het college van burgemeester en wethouders kan een vergunning geheel of gedeeltelijk wijzigen of intrekken als: _____
  - a. ter verkrijging van de vergunning onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt; _____
  - b. dit vanwege veranderde wetgeving of gewijzigde omstandigheden of inzichten noodzakelijk is in het belang of de belangen in verband waarmee de vergunning is vereist; _____
  - c. de aan de vergunning verbonden voorschriften of beperkingen niet worden nagekomen; _
  - d. de houder geen gebruikmaakt van de vergunning binnen een half jaar; _____
  - e. de houder van de vergunning of diens rechtsopvolger hierom vraagt; _____
  - f. dit noodzakelijk is ter bescherming van het belang of de belangen in verband waarmee de vergunning is vereist; _____
  - g. de vergunning is gegeven in strijd met een wettelijk voorschrift. _____
2. Tegelijkertijd met het intrekken van de vergunning neemt het college een besluit over het al dan niet geheel of gedeeltelijk laten wissen van de reeds gegenereerde data. _____

Artikel 11. Register

Het college van burgemeester en wethouders houdt een register bij waarin wordt opgenomen op welke locatie smartcitytechnologie wordt toegepast, welke data worden gegenereerd en met welk doel dat gebeurt. _____

Artikel 12. Procedure vergunningverlening

1. Het college van burgemeester en wethouders beslist binnen acht weken na de dag van ontvangst van de ontvankelijke aanvraag. _____
2. Het college kan zijn beslissing voor ten hoogste zes weken verdagen. _____
3. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing. _____
4. Tegen de verlening of weigering van de vergunning staat na bezwaar beroep en hoger beroep open. _

NOTE

39 www.encyclo.nl

40 www.datamining4u.nl

41 <https://www.dfbonline.nl/begrip/20890/kunstmatige-intelligentie>

42 Koppeling van de definitie uit de Van Dale en Ensie

43 Uit: een veiliger stad met slimme sensoren, Rathenau Instituut, p 2

44 Uit: een veiliger stad met slimme sensoren, Rathenau Instituut, p 2

45 Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)

46 Verordening met betrekking tot de eerbiediging van het privéleven en de bescherming van persoonsgegevens in elektronische communicatie

47 Ik heb hierbij gebruikgemaakt van de standaard APV